

**Міністерство культури та інформаційної політики України
Комунальний заклад вищої освіти
«Дніпровська академія музики»
Дніпропетровської обласної ради»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчально-виховної
діяльності КЗВО «Дніпровська
академія музики» ДОР»

Віталій Карась
Віталій КАРАСЬ

«30» серпня 2024 року

**СИЛАБУС
ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ДИРИГУВАННЯ : ОПЕРНО-СИМФОНІЧНЕ»**

Рівень вищої освіти – другий

Ступінь вищої освіти – Магістр

Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»

Освітньо-наукова програма – «Музичне мистецтво»

**Д н і п р о
2 0 2 4**

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ. Навчальна дисципліна «Диригування: оперно-симфонічне» є вибірковим компонентом фахового навчання здобувача другого рівня вищої освіти. Актуальністю курсу є потреба у висококваліфікованих кадрах у галузі мистецтва для впровадження нових програм розвитку культури сучасного суспільства.

КОМПЕТЕНТНОСТІ. У межах курсу здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти формують загальні компетентності, передбачені освітньо-науковою програмою Дніпровської академії музики.

Інтегральна:

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій в теорії, історії музики, у педагогіці, виконавстві та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні:

ЗК 2 Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 3 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 6 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК 8. Здатність працювати в міжнародному контексті.

Фахові:

ФК 3 Здатність розробляти і реалізовувати творчі проекти по створенню інтерпретації / аранжуванню та перекладу музики/ звукорежисерської практики обробки звуку.

ФК 6 Здатність викладати спеціальні дисципліни в закладах освіти з урахуванням цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.

ФК 7. Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.

ФК 9. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність в закладах вищої освіти.

ТРИВАЛІСТЬ КУРСУ. Кількість кредитів ЄКТС – 7, курс – перший-другий, семестр – I–IV, загальний обсяг годин – 210, з них індивідуальних – 71 година, самостійних – 139 годин.

МЕТОЮ викладання навчальної дисципліни «Диригування: оперно-симфонічне» є систематизація набутих знань та оволодіння сучасними методами управління в галузі музичного мистецтва, що дає можливість у майбутньому розширити коло методів і прийомів у творчій діяльності та орієнтуватися у цінностях життя та культури.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

ПРН 2. Володіти навичками ансамблевого музикування в групах різних складів у концертно-виконавському та репетиційному процесах.

ПРН 3. Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.

ПРН 6. Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.

ПРН 7. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

МІСЦЕ ДИСЦИПЛІНИ В СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНІЙ ПОСЛІДОВНОСТІ. Дисципліна «Диригування: оперно-симфонічне» є логічним продовженням дисципліни бакалаврату «Оперно-симфонічне диригування». Курс дає можливість розвивати особисті якості та вирішувати нові творчі завдання, одним з яких є комплексний підхід до підготовки майбутніх кадрів в сфері музичного мистецтва.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ. Дисципліна «Диригування: оперно-симфонічне» реалізується у вигляді індивідуальних занять та самостійної роботи здобувачів вищої освіти.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ. Активні, вербальні, практичні, проблемно-пошукові, дослідницькі, аналітичні, емпіричні, репродуктивні.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Фахова методика в галузі музичного мистецтва: становлення науки, історія, завдання та психофізіологічні засади.

Тема 2. Планування навчальної роботи та контроль засвоєння знань здобувачами. Науково-методичний комплекс документації.

Тема 3. Форми та методи навчально-виховного процесу диригента.

Тема 4. Функції, вимоги і основні форми контролю в навчальному процесі музиканта.

Тема 5. Організаційно-методичні питання роботи оркестру в концертній організації та театрі.

Тема 6. Методика проведення занять із спеціального класу (диригування). Поняття про диригентські школи. Специфіка діяльності симфонічного та театрального диригента.

Тема 7. Аналіз музичних здібностей майбутнього диригента. Пластична будова статури. Вправи початкового рівня.

Тема 8. Методика викладання курсу «Читання симфонічних партитур».

Тема 9. Методи організації курсу «Робота з оркестром».

Тема 10. Методика викладання курсу «Інструментовка».

Тема 11. Методи організації та проведення педагогічної та виробничої практики диригента. Різновиди репетиційної роботи.

Тема 12. Огляд загальної і спеціальної науково-методичної та педагогічної літератури. Питання вибору репертуару. Музично-педагогічні та методичні досягнення музикантів ХХ і ХХІ століття.

ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ. Під час вивчення дисципліни передбачені поточний та підсумковий контроль. **Поточний контроль** здійснюється для перевірки рівня засвоєння тем курсу згідно з тематичним планом. Семестровий (підсумковий) контроль визначає якість виконаної здобувачем навчальної роботи з певного семестру та оцінюється за сукупними підсумками поточної успішності, включаючи виконану індивідуальну,

самостійну роботи, прослуховування виконання програми, співбесіду. **Підсумковий контроль – екзамен** наприкінці IV семестру – концертний виступ з оркестром.

ПОЛІТИКА КУРСУ. Кожен студент зобов'язаний бути присутнім на індивідуальних заняттях за розкладом. Курс передбачає роботу в колективі. Середовище на заняттях є творчим та відкритим до конструктивної критики. Активна участь здобувачів у навчальному процесі заохочується додатковими балами. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Для отримання підсумкової позитивної оцінки кожне пропущене заняття повинно бути відпрацьовано студентом через систему індивідуальних завдань. Викладач має право знизити оцінку студенту, який порушив термін виконання обов'язкових індивідуальних завдань.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Кириленко Я. О. Теоретичні та практичні засади диригентської підготовки: навч. посіб. Київ : К.. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. 108 с.
2. Остроухова Н.В. Рікардо Бонічолі – композитор і диригент одеської італійської опери. *Музичне мистецтво і культура*. Науковий вісник. Одеса : Гельветика, 2021. С. 234–247.

Додаткова

1. Апатський В.М. Основи теорії та методики музично-виконавського мистецтва. Навчальний посібник. К., НМАУ ім.П.І. Чайковського. 2006. 432 с.
2. Лясота В. Історія диригентського мистецтва. Навчальний посібник. Одеса, 2014. 235 с.
3. Лясота В. Основи диригентської педагогіки по Г.Шерхену. Методичний посібник Одеса, 2017. 179 с.
4. Лясота В. Музичні фрагменти по оркестровому диригуванню для студентів першого року навчання у вузах мистецтв та культури. Методичний посібник. Одеса, 2012. 195с.
5. Макаренко Г. Виховання оперно-симфонічного диригента: досвід останніх десятиліть. *Вісник Львівської академії мистецтв*. Вип. 13. Львів, 2002. С. 50–62. 9.
6. Макаренко Г. Генеза київської школи оперно-симфонічного диригування. *Культурологія та мистецтвознавство*. Київське музикознавство. Вип. 11. К., 2003. С. 214–223.
7. Макаренко Г. Г. Творчість диригента: естетико-мистецтвознавчі виміри : монографія. К.: Факт, 2005. 328 с.
8. Остроухова Н.В. Твори В.С. Губаренка на одеській сцені. До 80- річчя від дня народження Віталія Сергійовича Губаренка. *Часопис Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського*. № 2 (23) К., 2014. С. 27–33.
9. Остроухова Н.В. Балети Рейнгольда Глієра на сцені Одеської опери. *Часопис Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського*. № 4 (29) К., 2015. С. 18–27.

10. Остроухова Н.В. Жінки-диригенти в інтер'єрі Одеської опери. *Музичне мистецтво і культура*. Науковий вісник. Одеса : Астропринт, 2016. С. 135–146.
11. Плужніков В. М. Професія диригента та шляхи її формування в західноєвропейській театральній-концертній практиці XIX століття. Виконавське музикознавство. *Енциклопедичний довідник*. Луцьк, 2010. С. 255–256.
12. Смирнова Т. А. Теорія та методика диригентсько-хорової освіти у вищих навчальних закладах: психолого-педагогічний аспект: монографія. Горлівка: ПП «Видавництво Ліхтар», 2008.
13. Турчак С. В. Диригент в оперному театрі. Рожок В. І. Сонячний маєстро: монографія. К.: Автограф, 2006. С. 214–218.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського: електронні ресурси. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/node/2116>
2. Україніка наукова: національна реферативна база. URL: <https://ube.nlu.org.ua/>
3. Index Copernicus. Режим доступу: <http://journals.indexcopernicus.com/>
4. Scopus: база даних. URL: <https://www.scopus.com/>
5. Web of Science: база даних. URL: <https://web.archive.org/>